HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

19 aprilie 2012*

„Cooperare judiciară în materie civilă — Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 — Articolul 3 alineatul (1) — Noțiunea de acțiune care derivă dintr-o procedură de insolvență și care este strâns legată de aceasta — Regulamentul (CE) nr. 44/2001 — Articolul 1 alineatul (1) și alineatul (2) litera (b) — Noțiunile «materie civilă și comercială» și «faliment» — Acțiune intentată în temeiul unei cesiuni efectuate de lichidator a dreptului său de revocare”

În cauza C-213/10,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Lituania), prin decizia din 27 aprilie 2010, primită de Curte la 4 mai 2010, în procedura

F-Tex SIA

împotriva

Lietuvos-Anglijos UAB „Jadecloud-Vilma”,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano, președinte de cameră, domnii M. Safjan, M. Ilešič, E. Levits și doamna M. Berger (raportor), judecători,

avocat general: doamna V. Trstenjak,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru F-Tex SIA, de M. Nosevič, advokatas;

— pentru Lietuvos-Anglijos UAB „Jadecloud-Vilma”, de R. Bukauskas, advokatas;

— pentru guvernul lituanian, de D. Kriaučiūnas și de L. Liubertaitė, în calitate de agenți;

— pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Kemper, în calitate de agenți;

— pentru guvernul elen, de M. Michelogiannaki, de K. Georgiadis și de D. Kalogiros, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: lituaniana.

— pentru Comisia Europeană, de A. Steiblytė și de M. Wilderspin, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență (JO L 160, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 143), precum și a articolului 1 alineatul (2) litera (b) și a articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între F-Tex SIA (denumită în continuare „F-Tex”), pe de o parte, și Lietuvos-Anglijos UAB „Jadecloud-Vilma” (denumită în continuare „Jadecloud-Vilma”), pe de altă parte, în legătură cu restituirea sumei de 523 700,20 LTL, plus dobânzi, care a fost plătită societății Jadecloud-Vilma de către Neo Personal Light Clothing GmbH (denumită în continuare „NPLC”), în condițiile în care această din urmă societate se afla în stare de insolvență.

Cadrul juridic

Regulamentul nr. 1346/2000

3 În conformitate cu considerentul (6) al Regulamentului nr. 1346/2000, acesta se limitează la „dispozițiile care reglementează competența de a deschide proceduri de insolvență și de a pronunța hotărâri care derivă direct din procedurile de insolvență și sunt strâns legate de acestea”.

4 Articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1346/2000, care reglementează competența internațională, stabilește următoarea normă de competență de principiu:

„Competența de a deschide procedura de insolvență revine instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia se află centrul intereselor principale ale unui debitor. În cazul unei societăți sau persoane juridice, centrul intereselor principale este prezumat a fi, până la proba contrarie, locul unde se află sediul social.”

5 Articolul 25 din Regulamentul nr. 1346/2000, referitor la recunoașterea și la caracterul executoriu al altor hotărâri, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Hotărârile cu privire la desfășurarea și închiderea unei proceduri de insolvență pronunțate de o instanță a cărei hotărâre de deschidere este recunoscută în temeiul articolului 16, precum și un concordat aprobat de o atare instanță sunt, de asemenea, recunoscute fără îndeplinirea niciunei alte formalități. Aceste hotărâri sunt executate în conformitate cu articolele 31-51 [cu excepția articolului 34 alineatul (2)] din Convenția de la Bruxelles privind competența și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, astfel cum a fost modificată prin convențiile de aderare la această convenție.

Primul paragraf se aplică și hotărârilor care decurg în mod direct din procedura de insolvență și care au o strânsă legătură cu aceasta, chiar dacă au fost pronunțate de o altă instanță.

[...]

(2) Recunoașterea și executarea altor hotărâri decât cele menționate la alineatul (1) sunt reglementate de convenția menționată la alineatul (1), cu condiția ca această convenție să fie aplicabilă.”

Regulamentul nr. 44/2001

6 Regulamentul nr. 44/2001 înlocuiește, în raporturile dintre statele membre, Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, denumită în continuare „Convenția de la Bruxelles”).

7 Potrivit considerentului (7) al regulamentului menționat, „[d]omeniul de aplicare al prezentului regulament trebuie să includă toate aspectele importante de drept civil și comercial, cu excepția anumitor aspecte bine definite”.

8 Articolul 1 din Regulamentul nr. 44/2001 definește domeniul de aplicare al acestuia din urmă în următorii termeni:

„(1) Prezentul regulament se aplică în materie civilă și comercială indiferent de natura instanței. El nu se aplică, în special, în materie fiscală, vamală sau administrativă.

(2) Prezentul regulament nu se aplică pentru:

[...]

(b) falimente, concordate sau proceduri similare;

[...]”

9 Articolul 2 alineatul (1) din regulamentul menționat enunță următoarea normă de competență de principiu:

„Sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor statului membru în cauză.”

10 Articolul 60 alineatul (1) din același regulament prevede:

„În sensul prezentului regulament, o societate sau altă persoană juridică are domiciliul în locul unde aceasta are:

(a) sediul statutar sau

(b) administrația centrală sau

(c) centrul de afaceri.”

Acțiunea principală și întrebările preliminare

11 Între lunile februarie și iunie 2001, NPLC, al cărei sediul social este situat în Germania, a plătit, în condițiile în care se afla în stare de insolvență, suma de 523 700,20 LTL către Jadecloud-Vilma, al cărei sediu social este situat în Lituania.

12 La 24 ianuarie 2005, Landgericht Duisburg (Germania) a deschis procedura de insolvență împotriva NPLC. Potrivit constatărilor instanței de trimitere, unicul creditor era F-Tex, al cărei sediu social era situat în Letonia.

13 Prin contractul din 28 august 2007, lichidatorul desemnat în cadrul procedurii deschise împotriva NPLC a cesionat F-Tex toate creanțele pe care NPLC le avea față de terți, inclusiv dreptul de a solicita Jadecloud-Vilma să restituie sumele pe care aceasta le primise în perioada februarie-iunie 2001. Această cesiune a fost consimțită fără nicio garanție din partea lichidatorului în privința conținutului creanțelor, a cuantumului lor și a posibilității obținerii executării lor, în fapt și în drept. F-Tex nu era obligată din punct de vedere legal să procedeze la recuperarea creanțelor dobândite prin cesiune. În ipoteza în care ar fi decis să le recupereze, s-a convenit ca aceasta să plătească lichidatorului 33 % din veniturile astfel obținute.

14 Prin ordonanța din 19 august 2009, Vilnius apygardos teismas (Lituania) a respins acțiunea introdusă în fața acestei instanțe de F-Tex, prin care se solicita ca Jadecloud-Vilma să fie obligată să îi plătească suma de 523 700,20 LTL, plus dobânzi, pe care această din urmă societate o primise de la NPLC. Vilniaus apygardos teismas a considerat că această acțiune intra în competența instanțelor germane, întrucât procedura de insolvență declanșată împotriva NPLC fusese deschisă în Germania.

15 La 5 noiembrie 2009, sesizată în apel de F-Tex, Lietuvos apeliacinis teismas (Lituania) a reformat hotărârea pronunțată de Vilniaus apygardos teismas și a trimis cauza spre rejudecare acesteia din urmă. Lietuvos apeliacinis teismas a considerat că competența prevăzută la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1346/2000 pentru exercitarea unei acțiuni revocatorii nu este o competență exclusivă și că, având în vedere împrejurările cauzei, această acțiune trebuia să fie examinată la locul unde se află sediul social al pârâtei.

16 Prin decizia din 25 noiembrie 2009, Landgericht Duisburg a constatat că acțiunea introdusă în fața sa de F-Tex împotriva Jadecloud-Vilma nu intra în competența sa în special pentru motivul că sediul social al pârâtei nu era situat în Germania și a informat F-Tex că acțiunea sa urma să fie probabil respinsă ca inadmisibilă. F-Tex a renunțat la judecarea acestei acțiuni.

17 Sesizată cu recursul declarat de Jadecloud-Vilma împotriva hotărârii pronunțate de Lietuvos apeliacinis teismas la 5 noiembrie 2009, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Având în vedere Hotărârea Curții [din 22 februarie 1979,] Gourdain [, 133/78, Rec., p. 733,] și Hotărârea Curții [din 12 februarie 2009, Seagon, C-339/07, Rep., p. I-767], articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1346/2000 și articolul 1 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie să se interpreteze în sensul că:

a) instanța națională sesizată cu o procedură de insolvență are competența exclusivă de a se pronunța asupra unei acțiuni pauliene ce derivă direct din procedura de insolvență sau care este strâns legată de aceasta și nu se poate deroga de la această competență decât în temeiul altor dispoziții din Regulamentul nr. 1346/2000;

b) acțiunea pauliană introdusă de singurul creditor al unei întreprinderi împotriva căreia s-a deschis o procedură de insolvență într-un stat membru și care:

— a fost introdusă într-un alt stat membru,

— se întemeiază pe un drept împotriva unui terț pârât, care a fost cesionat de către lichidator pe baza unui contract cu titlu oneros, întinderea drepturilor lichidatorului în primul stat membru fiind astfel limitată, și

— nu prezintă niciun pericol pentru alți posibili creditori

face parte din materia civilă sau comercială, în sensul articolului 1 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001?

2) Dreptul unui reclamant la o cale de atac, recunoscut de Curte drept principiu general al dreptului Uniunii și care este garantat de articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii [Europene], trebuie înțeles și interpretat în sensul că:

a) instanțele naționale competente să se pronunțe asupra unei acțiuni pauliene (în funcție de legătura acestei acțiuni cu procedura de insolvență) fie în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1346/2000, fie în temeiul articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 nu se pot declara ambele deopotrivă necompetente;

b) în cazul în care o instanță a unui stat membru a respins ca inadmisibilă o acțiune pauliană ca urmare a lipsei de competență, instanța dintr-un alt stat membru, în vederea garantării dreptului reclamantei la o cale de atac, poate să se declare din oficiu competentă, în pofida faptului că, potrivit normelor privind competența internațională din dreptul Uniunii, nu poate lua o decizie în acest sens?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la a doua parte a primei întrebări

18 Prin intermediul celei de a doua părți a primei întrebări, care trebuie analizată în primul rând, instanța de trimitere urmărește să afle, în esență, dacă acțiunea introdusă împotriva unui terț de creditorul unui debitor care face obiectul unei proceduri de insolvență, acționând în temeiul unei cesiuni de creanță consimțite de lichidatorul desemnat în cadrul acestei proceduri, intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1346/2000, întrucât o asemenea acțiune derivă direct din procedura respectivă și este strâns legată de aceasta, sau, dimpotrivă, intră în domeniul de aplicare al Regulamentul nr. 44/2001, întrucât acțiunea menționată face parte din noțiunea de materie civilă sau comercială.

Observații introductive

19 Cu titlu introductiv, trebuie precizate domeniile de aplicare ale Regulamentelor nr. 44/2001 și nr. 1346/2000.

– Regulamentul nr. 44/2001

20 Articolul 1 primul paragraf din Convenția de la Bruxelles, care a fost înlocuită de Regulamentul nr. 44/2001, prevedea că această convenție se aplica în materie civilă și comercială, indiferent de natura instanței. Articolul 1 al doilea paragraf din aceasta excludea anumite materii particulare, printre care, la punctul 2, „falimentele, concordatele sau procedurile similare”.

21 Atât Raportul privind Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, elaborat de domnul Jenard (JO 1979, C 59, p. 1), cât și Raportul privind Convenția din 9 octombrie 1978 privind aderarea Regatului Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord la convenția menționată, precum și la Protocolul privind interpretarea acesteia de către Curtea de Justiție, elaborat de domnul Schlosser (JO 1979, C 59, p. 71), indică faptul că materia vizată de această excludere ar trebui să facă obiectul unei convenții distincte. Raportul domnului Schlosser preciza, la punctul 53 din acesta, că domeniile de aplicare ale celor două convenții trebuiau delimitate în așa fel încât să se evite orice lacună și orice problemă de calificare.

22 În Hotărârea Gourdain, citată anterior, pronunțată în cadrul Convenției de la Bruxelles, Curtea a delimitat întinderea excluderii în discuție. La punctul 4 din hotărârea menționată, aceasta a statuat că, pentru ca hotărârile care se raportează la un faliment să fie excluse din domeniul de aplicare al Convenției de la Bruxelles, este necesar ca ele să derive în mod direct din faliment și să fie strâns legate de o procedură de lichidare de bunuri sau de administrare judiciară.

23 În Hotărârea din 2 iulie 2009, SCT Industri (C-111/08, Rep., p. I-5655), pronunțată după intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 44/2001, Curtea a statuat că, în măsura în care acest regulament înlocuiește Convenția de la Bruxelles, interpretarea oferită în privința acestei convenții este de asemenea valabilă în ceea ce privește regulamentul menționat, atunci când dispozițiile în cauză pot fi calificate ca fiind echivalente, situație care se regăsește în privința articolului 1 alineatul (2) litera (b) din acest regulament și a articolului 1 al doilea paragraf punctul 2 din Convenția de la Bruxelles, redactate în termeni identici. Reluând criteriul potrivit căruia o acțiune este legată de o procedură de faliment dacă derivă în mod direct din faliment și se află în strânsă legătură cu o procedură de lichidare de bunuri sau de administrare judiciară, Curtea a precizat că intensitatea legăturii existente, în sensul jurisprudenței Gourdain, citată anterior, între o acțiune în justiție și procedura de insolvență este determinantă pentru a decide dacă excluderea este aplicabilă (a se vedea în acest sens Hotărârea SCT Industri, citată anterior, punctele 22-25).

– Regulamentul nr. 1346/2000

24 Regulamentul nr. 1346/2000 reia, în termeni identici, dispozițiile Convenției referitoare la procedurile de insolvență, deschisă pentru semnare statelor membre la Bruxelles la 23 noiembrie 1995.

25 În Hotărârea Seagon, citată anterior, Curtea a examinat, astfel cum arată instanța de trimitere, criteriile care permit să se stabilească dacă o acțiune face sau nu face parte din domeniul de aplicare al articolului 3 alineatul (1) din acest regulament.

26 La punctul 20 din hotărârea menționată, Curtea a subliniat că tocmai criteriul stabilit în Hotărârea Gourdain, citată anterior, este utilizat în considerentul (6) al Regulamentului nr. 1346/2000 pentru a delimita obiectul acestuia din urmă. Astfel, potrivit acestui considerent, regulamentul respectiv ar trebui să se limiteze la dispozițiile care reglementează competența de a deschide proceduri de insolvență și de a pronunța hotărâri care derivă direct din procedurile de insolvență și sunt strâns legate de acestea.

27 Curtea a dedus din aceasta că, ținând seama de această intenție a legiuitorului și de efectul util al regulamentului respectiv, articolul 3 alineatul (1) din acesta din urmă trebuie interpretat în sensul că atribuie și o competență internațională instanțelor statului membru competent să deschidă o procedură de insolvență, pentru judecarea acțiunilor care derivă direct din această procedură și care sunt strâns legate de aceasta (Hotărârea Seagon, citată anterior, punctul 21).

28 Trebuie adăugat că acest dublu criteriu este utilizat și la articolul 25 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 1346/2000, care reglementează recunoașterea și executarea hotărârilor referitoare la desfășurarea și la închiderea unei proceduri de insolvență. În temeiul celui de al doilea paragraf al acestui alineat (1), primul paragraf se aplică și hotărârilor care decurg în mod direct din procedura de insolvență și care au o strânsă legătură cu aceasta, chiar dacă au fost pronunțate de o altă instanță. Potrivit alineatului (2) al articolului 25 menționat, alte hotărâri decât cele menționate la alineatul (1) sunt reglementate de Regulamentul nr. 44/2001, cu condiția ca acesta să fie aplicabil.

– Cu privire la legătura dintre Regulamentele nr. 1346/2000 și nr. 44/2001

29 Din ansamblul considerațiilor care precedă reiese, în primul rând, că articolul 1 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 44/2001 nu exclude din domeniul de aplicare al acestui regulament, care, în conformitate cu considerentul (7), are vocația de a se aplica în privința tuturor aspectelor de drept civil și comercial, cu excepția anumitor aspecte bine definite, decât acțiunile care derivă direct dintr-o procedură de insolvență și care sunt strâns legate de aceasta. Din aceleași considerații reiese, în al doilea rând, că numai acțiunile care derivă direct dintr-o procedură de insolvență și care sunt strâns legate de aceasta intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1346/2000.

30 Pentru a răspunde la a doua parte a primei întrebări, este, așadar, necesar să se stabilească dacă acțiunea principală, având în vedere constatările instanței de trimitere, trebuie să fie considerată că îndeplinește acest dublu criteriu.

Cu privire la legăturile dintre acțiunea principală, pe de o parte, și insolvența debitorului și procedura de insolvență, pe de altă parte

31 Prin acțiunea principală se solicită restituirea de către pârât a sumelor pe care le-a primit de la un debitor înainte de deschiderea, împotriva acestuia din urmă, a unei proceduri de insolvență. Reclamantul își întemeiază acțiunea pe cesiunea de creanță care i-a fost consimțită de lichidatorul desemnat în cadrul procedurii menționate. Această cesiune avea ca obiect dreptul de revocare pe care Legea germană referitoare la procedura de insolvență îl conferă lichidatorului în privința actelor care au fost executate înainte de deschiderea procedurii de insolvență și care sunt prejudiciabile pentru creditorii care participă la procedura respectivă.

32 Reiese din dosar că acțiunea revocatorie, reglementată în dreptul german de articolul 129 și următoarele din Legea privind procedura de insolvență, nu poate fi exercitată decât de către lichidator și exclusiv în vederea apărării intereselor masei creditorilor. Potrivit guvernului german, dreptul de revocare poate totuși să facă obiectul unei cesiuni în măsura în care aceasta face obiectul unei contraprestații considerate ca fiind echivalentă, în profitul masei creditorilor.

33 În această privință, trebuie amintit că Curtea a statuat, în contextul unei acțiuni prin care reclamantul, acționând în calitate de lichidator, solicita pe calea unei acțiuni revocatorii întemeiate pe insolvența debitorului restituirea unei sume plătite de acesta din urmă, că o asemenea acțiune intră în domeniul de aplicare al articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1346/2000 (a se vedea în acest sens Hotărârea Seagon, citată anterior, punctul 28).

34 Pe de altă parte, în Hotărârea SCT Industri, citată anterior, Curtea a statuat, referitor la recunoașterea unei hotărâri de anulare a unei cesiuni consimțite de lichidatorul desemnat în cadrul unei proceduri de insolvență, pentru motivul că acesta din urmă nu avea dreptul să dispună de activul cedat, că o asemenea chestiune intră în noțiunea de faliment în sensul articolului 1 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 44/2001 (a se vedea în acest sens Hotărârea SCT Industri, citată anterior, punctul 33).

35 Cu toate acestea, litigiul principal din speța de față este diferit de situațiile care au stat la baza pronunțării acestor hotărâri.

36 Astfel, spre deosebire de reclamantul din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Seagon, citată anterior, reclamantul din litigiul principal nu acționează în calitate de lichidator, cu alte cuvinte în calitate de organ dintr-o procedură de insolvență, ci în calitate de cesionar al unui drept.

37 Pe de altă parte, spre deosebire de cauza în care s-a pronunțat Hotărârea SCT Industri, citată anterior, litigiul principal din speța de față nu privește validitatea cesiunii consimțite de lichidator, iar dreptul acestuia de a-și ceda dreptul de revocare nu este contestat.

38 Prin urmare, este necesar să se examineze dacă, având în vedere caracteristicile specifice pe care le prezintă acțiunea formulată de reclamantul din acțiunea principală, aceasta are o legătură directă cu insolvența debitorului și o legătură strânsă cu procedura de insolvență.

39 În observațiile pe care le-au prezentat Curții, Jadecloud-Vilma și Comisia Europeană au susținut că originea și conținutul acțiunii intentate de cesionar sunt, în esență, aceleași cu cele ale unei acțiuni revocatorii intentate de lichidator.

40 Desigur, nu se poate nega că dreptul pe care reclamantul din acțiunea principală își întemeiază acțiunea prezintă o legătură cu insolvența debitorului, întrucât își are originea în dreptul de revocare conferit lichidatorului de legea națională aplicabilă procedurii de insolvență. Cu toate acestea, se pune problema dacă dreptul dobândit, odată ce a intrat în patrimoniul cesionarului, își păstrează legătura directă cu insolvența debitorului.

41 Această problemă poate totuși să rămână deschisă dacă se constată că, în orice caz, exercitarea de către cesionar a dreptului dobândit nu are legătură strânsă cu procedura de insolvență.

42 Or, trebuie să se constate că, astfel cum au susținut F-Tex, precum și guvernele lituanian și german, exercitarea dreptului dobândit de cesionar se supune altor reguli decât cele aplicabile unei proceduri de insolvență.

43 În primul rând, spre deosebire de lichidator, care este, în principiu, ținut să acționeze în interesul creditorilor, cesionarul este liber să exercite sau să nu exercite dreptul de creanță pe care l-a dobândit. Astfel cum a constatat și instanța de trimitere, F-Tex nu era obligată din punct de vedere legal să procedeze la recuperarea creanței cedate.

44 În al doilea rând, cesionarul, atunci când decide să își exercite dreptul de creanță, acționează în interes propriu și pentru beneficiul personal. Asemănător dreptului de creanță pe care se întemeiază cererea sa, produsul acțiunii pe care o intentează intră în patrimoniul său personal. Consecințele acțiunii sale sunt astfel diferite de cele ale unei acțiuni revocatorii formulate de lichidator, care are ca scop creșterea activului întreprinderii care face obiectul unei proceduri de insolvență (Hotărârea Seagon, citată anterior, punctul 17).

45 Împrejurarea că, în litigiul principal, prestația consimțită de F-Tex în contrapartida cesiunii de către lichidator a dreptului său de revocare a luat forma unei obligații de a plăti un procentaj din produsul creanței cedate nu schimbă această analiză, întrucât este vorba de o simplă modalitate de plată. O asemenea clauză contractuală ține de autonomia părților, întrucât nu se contestă că lichidatorul și cesionarul puteau să aleagă în mod liber să exprime contrapartida plătită de cesionar sub forma unei sume forfetare sau a unui procentaj din sumele eventual recuperate.

46 În plus, în dreptul german, care este, în litigiul principal, legea aplicabilă procedurii de insolvență, închiderea acestei proceduri nu are niciun efect asupra exercitării de către cesionar a dreptului de revocare pe care l-a dobândit. Potrivit guvernului german, acest drept poate fi exercitat de cesionar după închiderea procedurii de insolvență.

47 Prin urmare, ținând seama de caracteristicile pe care le prezintă, acțiunea principală nu are o legătură strânsă cu procedura de insolvență.

48 În consecință și fără a mai fi necesară pronunțarea asupra existenței unei eventuale legături directe între această acțiune și insolvența debitorului, trebuie să se considere că acțiunea menționată nu intră în domeniul de aplicare al articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1346/2000 și că, în mod simetric, nu ține de noțiunea de faliment în sensul articolului 1 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 44/2001.

49 Este, așadar, necesar să se răspundă la cea de a doua parte a primei întrebări că articolul 1 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că acțiunea introdusă împotriva unui terț de un reclamant care acționează în temeiul unei cesiuni de creanță consimțite de lichidatorul desemnat în cadrul unei proceduri de insolvență, având ca obiect dreptul de revocare pe care acest lichidator îl are potrivit legii naționale aplicabile acestei proceduri, face parte din noțiunea de materie civilă și comercială în sensul acestei dispoziții.

Cu privire la prima parte a primei întrebări

50 Prin intermediul primei părți a primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă competența conferită prin Regulamentul nr. 1346/2000, astfel cum a fost interpretat de Curte, instanțelor statului membru în care a fost deschisă o procedură de insolvență de a judeca acțiuni care derivă din această procedură și care sunt strâns legate de aceasta constituie sau nu constituie o competență exclusivă.

51 Ținând seama de răspunsul dat la a doua parte a primei întrebări, nu este necesar să se răspundă la prima parte a acestei întrebări.

Cu privire la a doua întrebare

52 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere urmărește să afle, în esență, dacă dreptul la o cale de atac, garantat de articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, interzice instanțelor naționale ale unui stat membru, sesizate cu o acțiune pentru care nu ar fi competente în raport cu articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, să își decline competența atunci când instanțele naționale ale unui alt stat membru s-au declarat deja necompetente în raport cu articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1346/2000.

53 Această chestiune nu este relevantă în cadrul litigiului principal decât în ipoteza în care instanțele lituaniene nu ar putea să își întemeieze competența pe o dispoziție a dreptului Uniunii.

54 Or, în condițiile în care din răspunsul dat la prima întrebare reiese că litigiul principal intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 44/2001, competența instanțelor lituaniene este stabilită în temeiul articolului 2 alineatul (1) și al articolului 60 alineatul (1) din regulamentul menționat, în calitate de instanțe ale statului membru pe teritoriul căruia are sediul societatea pârâtă.

55 Rezultă că nu este necesar să se răspundă la cea de a doua întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

56 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Articolul 1 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că acțiunea introdusă împotriva unui terț de un reclamant care acționează în temeiul unei cesiuni de creanță consimțite de lichidatorul desemnat în cadrul unei proceduri de insolvență, având ca obiect dreptul de revocare pe care acest lichidator îl are potrivit legii naționale aplicabile acestei proceduri, face parte din noțiunea de materie civilă și comercială în sensul acestei dispoziții.

Semnături